

ÄÄNEKOSKI

SUMIAISTEN KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVA SUMIAISTEN KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVAN MUUTOS, LAAJENNUS JA KUMOAMINEN

KAAVASELOSTUS

LUONNOS 14.9.2016

KAUPUNGINVALTUUSTO HYVÄKSYNYT XX.XX.2016

ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN, LAAJENNUKSEN JA KUMOAMISEN SELOSTUS, JOKA KOSKEE 14. PÄIVÄNÄ SYYSKUUTA 2016 PÄIVÄTTYÄ KARTTAA

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos koskee: kortteleita 2, 4-15, 19, 21-32, 34-47, 50, 51, 60-65, 101-104, 106-115 sekä puistoja, lähivirkistysalueita, urheilu- ja virkistyspalvelujen alueita, uimaranta-alueita, leikkipuistoa, maa- ja metsätalousalueita, yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueita, hautausmaata, telttailu- ja leirintäaluetta, venevalkamia ja venesatamia, vesialueita, toria, yleisiä pysäköintialueita, katualueita sekä yleisen tien aluetta.

Asemakaavan muutoksella, laajennuksella ja kumoamisella muodostuu: korttelit 2, 4-15, 19, 21-32, 34-47, 50, 51, 60-65, 101-104, 106-115 sekä lähivirkistysalueita, maisemallisesti arvokas pelto/niittyalue, urheilu- ja virkistyspalvelujen alue, uimaranta-alue, maa- ja metsätalousalueita, loma-asuntojen korttelialueita, yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueita, hautausmaa-alue, mastoalue, leirintäalue, venevalkamia ja venesatamia, tori, yleinen pysäköintialue, katualueita sekä yleisen tien alue.

Asemakaavan laajennus koskee: Koulunrannan vierasvenesataman ja Rupunlahden venesataman alueita.

Asemakaavan kumoaminen koskee: tilan Kaakkokangas 992-462-4-124 osaa, puistoalueita jotka ovat osia tiloista Pappilanpelto 992-462-32-9 sekä Haasianmaa 992-462-2-238, Kukkonimentien tiealueen osaa, Rupunlahden venesataman osaa sekä vesialueita.

Kaava-alueen sijainti

Suunnittelun kohteena on Sumiaisten asemakaava-alue kokonaisuudessaan.

Kaavan nimi	Sumiaisten kirkonkylän asemakaava Sumiaisten kirkonkylän asemakaavan muutos, laajennus ja kumoaminen
Kaavan päiväys	14.9.2016
Kaavan laatija	Kaavoituspäällikkö Olli Kinnunen Suunnitteluavustaja Sari Peura Äänekosken kaupunki Kaavoituspalvelut PL 24 44101 Äänekoski
Vireilletulo	Päätös vireilletulosta vuoden 2010 kaavoituskatsauksessa (kh 22.11.2010) Ilmoitus vireilletulosta 25.11.2010 (Sisä-Suomen lehti), 24.11.2010 (Pikkukaupunkilainen) sekä 24.11.2010 (Kosken kanava)
Nähtävillä	Kaavaluonnos 27.9. - 14.10.2016 (MRA 30 §) Kaavaehdotus ____ - ____ (MRA 27 §)
Hyväksymispäivämäärä	Kaupunginvaltuusto XX.XX.2016

SISÄLLYSLUETTELO

1	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	2
2	TIIVISTELMÄ	4
3	LÄHTÖKOHDAT	4
	3.1 Alueen yleiskuvaus	4
	3.2 Luonnonympäristö.....	6
	3.3 Maisema	12
	3.4 Rakennettu ympäristö	12
	3.5 Maanomistus.....	16
	3.6 Suunnittelutilanne.....	17
4	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	22
	4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve ja käynnistäminen	22
	4.2 Osallistuminen ja yhteistyö	22
	4.3 Valmisteluvaihe	23
	4.4 Ehdotusvaihe	23
	4.5 Asemakaavan tavoitteet	23
5	ASEMAKAAVAN KUVAUS	23
	5.1 Kaavan rakenne.....	23
	5.2 Aluevaraukset	26
6	KAAVAN VAIKUTUKSET	30
	6.1 Sosiaaliset ja yhdyskuntataloudelliset vaikutukset.....	30
	6.2 Liikenteelliset vaikutukset.....	30
	6.3 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön.....	30
	6.4 Vaikutukset luontoon ja maisemaan	30
7	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	30

LIITTEET

LIITE 1	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
LIITE 2	Asemakaavan seurantalomake
LIITE 3	Asemakaavassa suojeltavat rakennukset ja pihapiirit

2 TIIVISTELMÄ

Asemakaavamuutoksen päätavoitteena on ollut Sumiaisten eriaikoina laadittujen asemakaavojen muuttaminen digitaaliseen muotoon. Pientaloalueilla on tehty lähinnä teknisluonteisia tarkistuksia: rakentamattomien tonttien liittämisiä nykyisiin tontteihin, käyttötarkoituksen muutoksia yms. Vanhentuneet kaavamerkinnot ja –määräykset on uusittu nykyisten ohjeiden mukaisiksi ja lisätty joillekin alueille rakennusten sijoittumiseen vaikuttavaa ja olemassa olevien rakennusten rakentamistapaan sopeuttavaa ohjeistusta. Asumis-, palvelu- ja työpaikkatoimintojen sijainnit säilyvät kirkonkylän asemakaava-alueella pääosin ennallaan, eikä niiden määrään esitetä merkittäviä muutoksia.

Sumiaisten kirkonkylän valtakunnallisesta merkittävydestä johtuen on kaavamuutoksen yhteydessä tarkoitettu muuttaa kaavaa tarvittavilta osiltaan alueen rakennetun ympäristön ja maiseman ominaispiirteet ja historialliset arvot säilyttäväksi. Tavoitteena on turvata Sumiaisten kirkonkylän perinteisen ilmeen ja rakennustavan säilyminen myös alueen tulevan rakentamisen ja peruskorjaustoiminnan yhteydessä.

Rakentamattomia omakotitontteja kaavassa on kuutisenkymmentä, joista noin 50 kpl on kaupungin omistuksessa. Koska kaavassa ei ole sitovaa tonttijakoa, täsmentyy tarkka tonttivarannon määrä tehtävien maakauppojen ja vuokrasopimusten perusteella: tonttien muodostus voi poiketa kaavassa esitetystä tonttijaosta.

Rivitalorakentamiseen soveltuvia tontteja on osoitettu palvelujen läheisyyteen mm. kaupan itäpuolelle ja koulun länsipuolelle. Osalle näistä alueista voi sijoittaa myös yksityisiä ja julkisia palveluja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työtiloja.

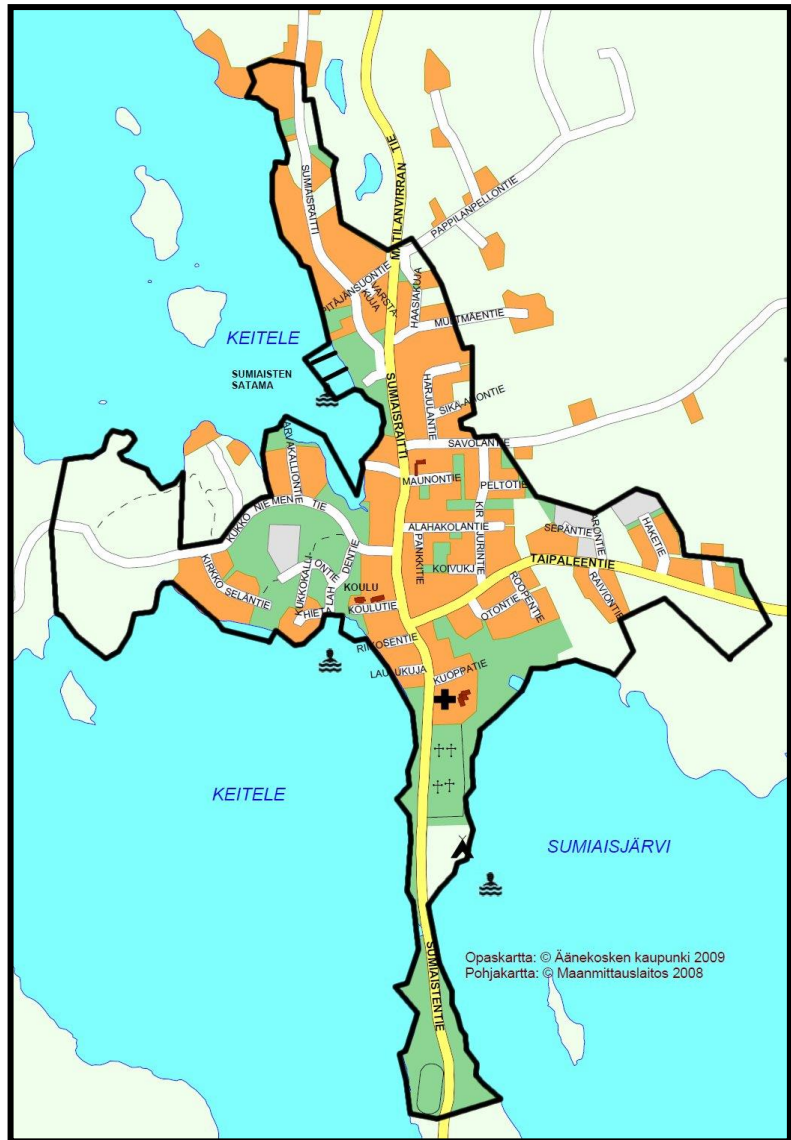
Haketiellä lämpökeskuksen läheisyydessä sijaitsevat omakotitontit on muutettu teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueiksi tavoitteena luoda kaavalliset edellytykset esimerkiksi pienteollisuusyritysten sijoittumiselle myös Sumiaisiin.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualueena on koko Sumiaisten kirkonkylän asemakaavoitettu alue. Sumiainen on Äänekosken taajamista itäisin ja se sijaitsee noin 30 kilometrin päässä Äänekosken kaupungista. Suunnittelualueen koko on noin 120 ha. Suunnittelualue ulottuu Urheilukentän eteläpuolelta noin 1,5 kilometriä keskustan pohjoispuolelle. Itä-länsisuunnassa suunnittelualue ulottuu Kukkoniemestä Taipaleentietä pitkin noin kilometrin päähän keskustasta.

Sumiaisten taajama on rakentunut Sumiaisjärven ja Keitele-järven väliselle kapealle kannakselle. Asutus on muodostunut harjuselänteelle rakennetun kyläraitin varteen. Vesistöjen väliin jäävällä kannaksella sijaitseva nauhamainen kyläkeskus on säilynyt idyllisenä kylämiljöönä vanhan rakenteen väliin sijoittuneesta uudisrakentamisesta huolimatta.

KUVAT 1 ja 2.
Suunnittelualueen sijainti ja rajaus. Näkymä Rupunlahden satama-alueelle.

3.2 Luonnonympäristö

Sumiainen on Keitelejärven lahtien pirstomaa mäkimaata. Sumiaisten taajaman keskus, kirkonkylä, sijaitsee Sumiaisjärven ja Keitele-järven välisellä kapealla kannaksella. Taajamasta on veneily-yhteys Keiteleen kanavan kautta Päijänteelle sekä Keiteleen ja Neiturin kanavan kautta Konnevedelle. Sumiainen onkin suosittua kesänviettoseutua.

Alueen kallioperä on granodioriittia, tonoliittia ja kvartsidioriittia. Rappukallion alueella (Sumiaisten taajaman itäpuolella) on kalliokiviainnesselvityksessä laatuluokkaan II-III sijoitettu kohde. Alueella on louhos, ja kivi soveltuu hyvin kiviaineskäyttöön, varsinkin pienirakeinen vaalea tonaliitti. Alueen maaperä on pohjamoreenia, jossa harjualueella on delta- ja saumamuodostuma. Hitonvuoren alueella on kalliomaata. Sumiaisten taajaman läheisyydessä on myös siltti- ja savimaita.

Alueen luonnolle leimaa antaa lähes kuusi kilometriä pitkä pohjois-eteläsuuntainen harjujakso. Kyläkeskustan kohdalla harjun laki on verraten tasainen ja kohoaa vain vähän vedenpinnan yläpuolelle. Kirkonkylän pohjoispuolella harju on selväpiirteisempi ja terävälakinen, eteläpuolella harjun katkaisee Kuokanjoki. Harjun ympärillä maasto on kivikkoista, kallioista ja moreeniaineksia sisältävää metsäistä mäkimaata. Viljelyyn soveltuvia maita on vähän.

Metsiköt ovat pääasiassa kanervatyypin mäntykangasta, lehtipuita ja pensaikkoa on vain viljelysten ympärillä ja rannoilla. Ranta-alueet ovat selvärajaisia ja paikoin louhikkoisia tai kivikkoisia, paikoin hiekkaisia. Soita on niukasti.

Kymijoen vesistön Viitasaaren reittiin kuuluvan Ala-Keiteleen veden laatutaso on pääosin erinomainen. Järvi on kirkasvetinen ja vähähumuksinen. Sumiaisjärven puolella veden laatu on hyvä. Kuokankankaalla taajaman eteläpuolella on Kuokanniemen pohjavesialue, jonka alueluokka on I (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue). Pohjavesialueen kokonaispinta-ala n 0,36 km². Pohjavesialueella sijaitsee Kuokanniemen varavedenottamo.

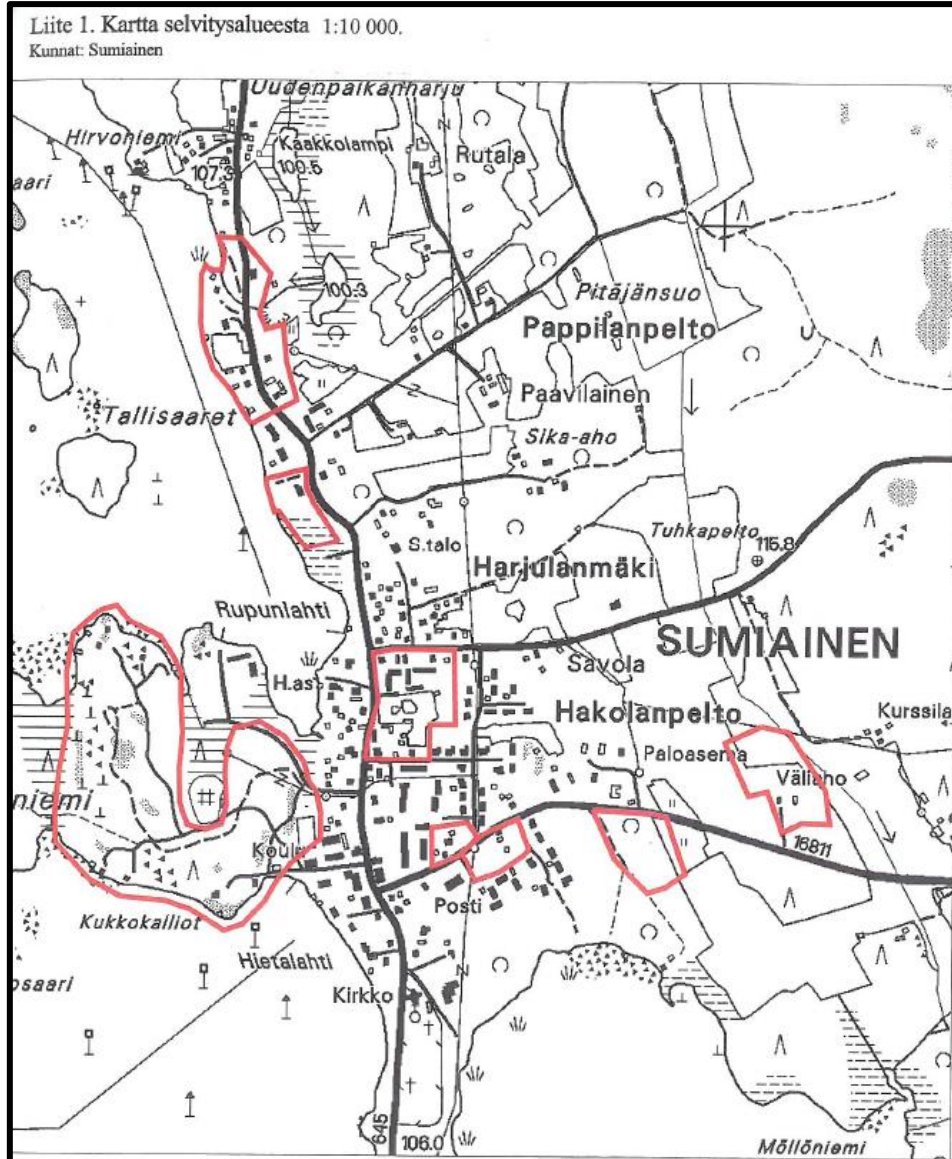
KUVA 3. Näkymä Keiteleelle Rupunlahden satamasta.

3.2.1 Luonto ja maisemaselvitykset Sumiaisten asemakaava-alueella

Sumiaisten asemakaava-alueita koskevia luontoselvityksiä on aikaisempina vuosina tehty eri kaavahankkeiden yhteydessä useaan eri otteeseen. Seuraavassa on käsitelty pääkohdittain viimeisimpien luontoselvitysten sisältöä.

Sumiaisten Kukkonniemen luontoselvitys

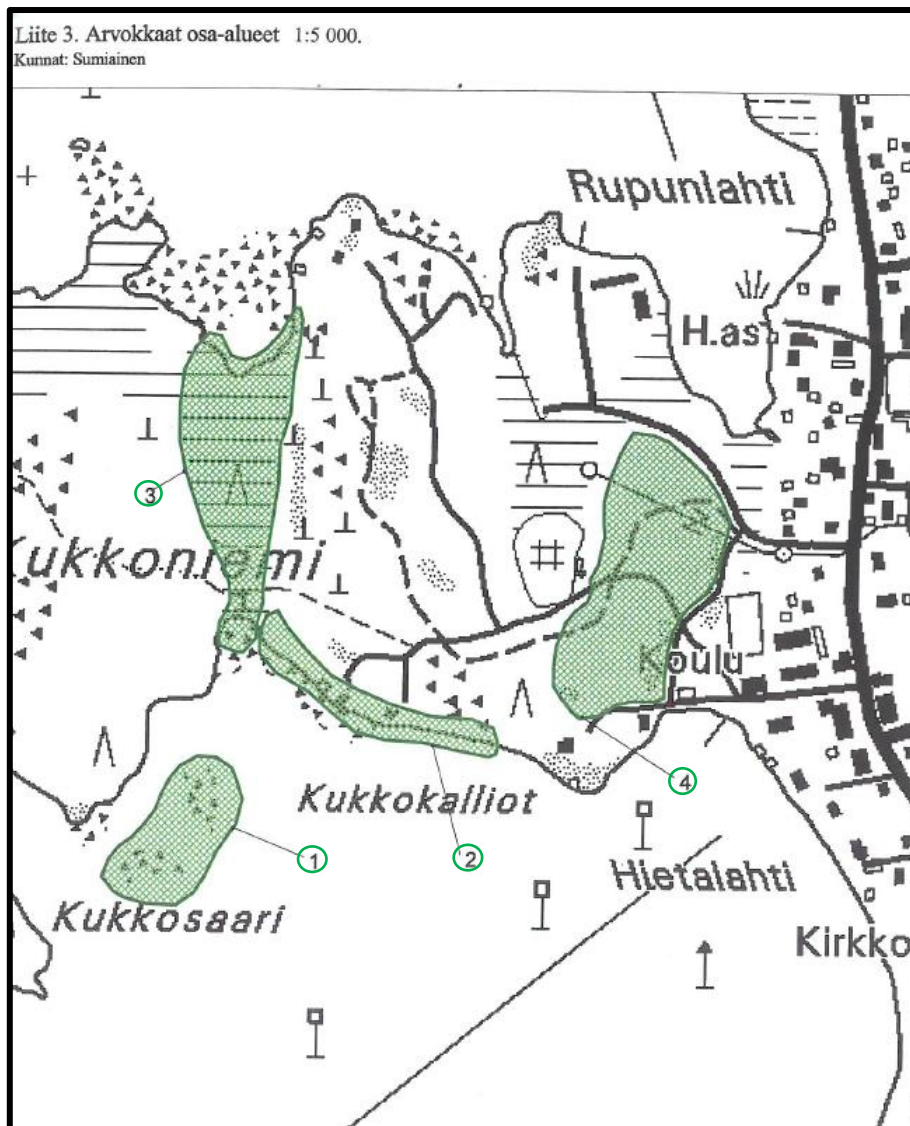
Sumiaisten Kukkonniemen luontoselvityksen on laatinut Tomi Hakkari vuonna 2002 ja se kattaa Kukkonniemen itäosan lisäksi muitakin alueita Sumiaisten asemakaava-alueelta.

KUVA 4. Tutkitut alueet Sumiaisten Kukkonniemen luontoselvityksessä.

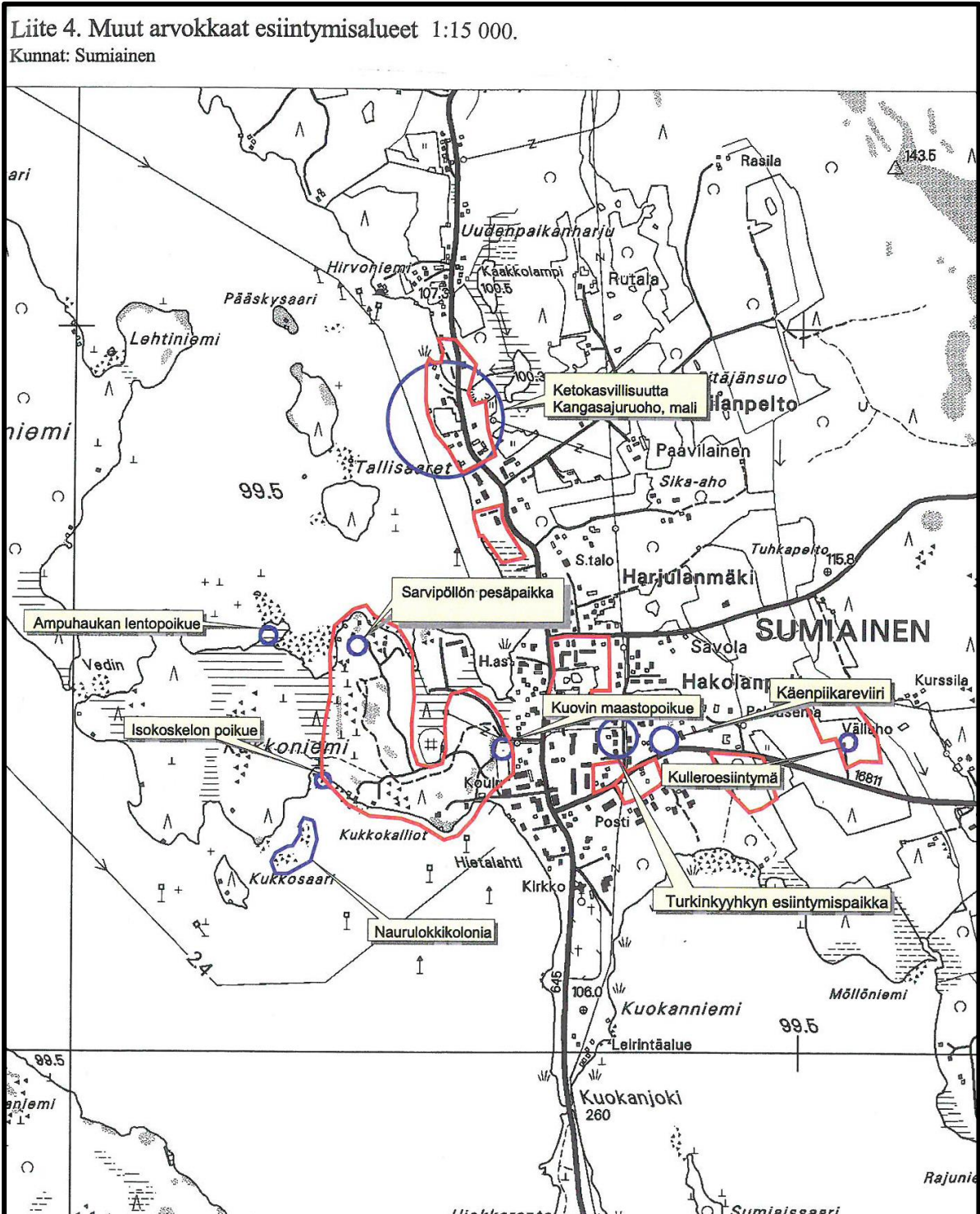
Luonnon- tai maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet on esitetty karttarajauksina (ku-
vassa X). Seuraavassa lyhyt kuvaus alueista.

- 1) Kukkonniemen lintukeskittymä
Vesi- ja rantalinnuston kannalta tärkein Kukkosaaressa ulottuva alue, jossa pesivät
muun muassa 40 naurulokkiparia, kuikka ja nuolihaukka.
- 2) Etelärannan männikkö
Kaukomaisemassa tärkeä vanha männikkö, jolla ei kuitenkaan ole havaittu olevan
huomattavaa lajistonsuojelullista arvoa. Mahdollinen pienten jalohaukkojen pesintä-
paikka.
- 3) Maisemallisesti merkittävä suo, jolla on myös paikallisesti harvinaisena luonnontilai-
sena luontotyyppinä merkitystä. Suon kummassakin päässä on suoja-
lainen lahdeke, jonka pohjukan maisemakuvaan suo vaikuttaa olennaisesti.
- 4) Kukkonniemen virkistysalue
Sisäisen maiseman osalta merkittävä alue, jolla voi olla merkitystä myös vanhojen
männiköiden lajiston elinalueena. Näkyy osittain myös kaukomaisemassa Keiteleelle.

KUVA 5. Luonnon- tai maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet Sumiainen Kukkonniemen luonto-
selvityksessä.

Muiden inventoidulta alueelta löytyneiden luonnon- tai maisemansuojelullisesti arvokkaiden alueiden merkitys yksinään on sen verran vähäinen, että niiden perusteella ei ole esitetty luonnon- tai maisemansuojelullisesti merkittäviä osa-alueita. Karttaan (Kuva X) on merkitty kuitenkin muut luonnon- ja maisemansuojelullista arvoa omaavat kohteet alueella.

KUVA 6. Luonnon- tai maisemansuojelullisesti huomionarvoiset alueet Sumiaisten Kukkoniemen luontoselvityksessä.

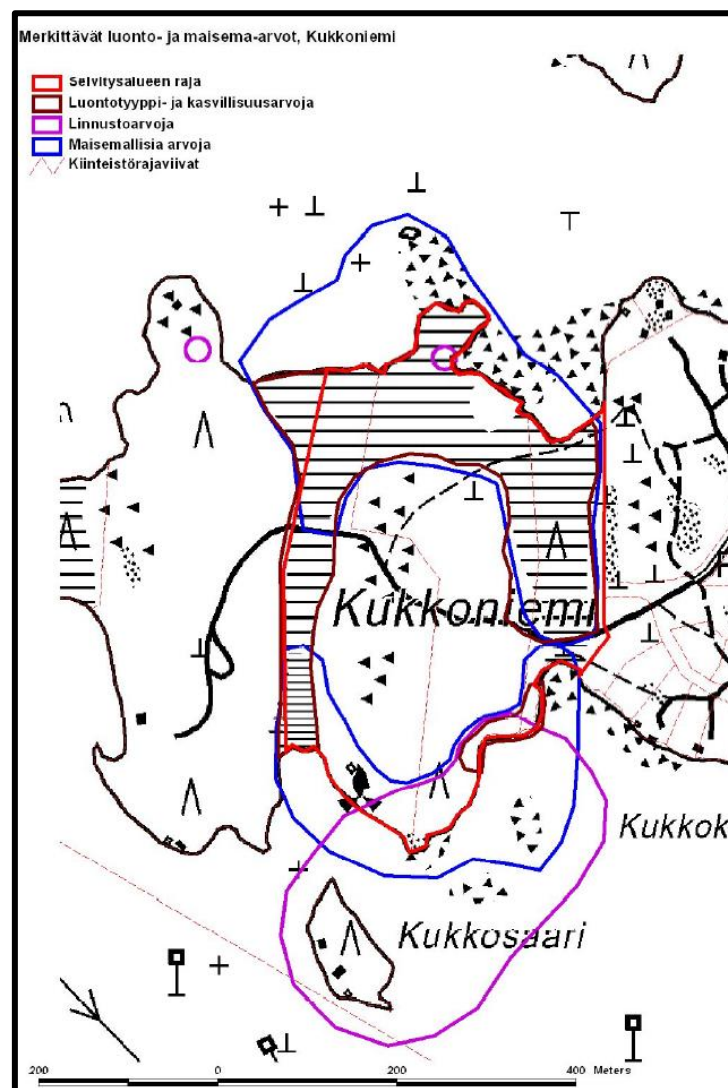
Sumiaisten Kukkonniemen II alueen sekä Taipaleentien asemakaavojen luonto- ja maisemaselvitys

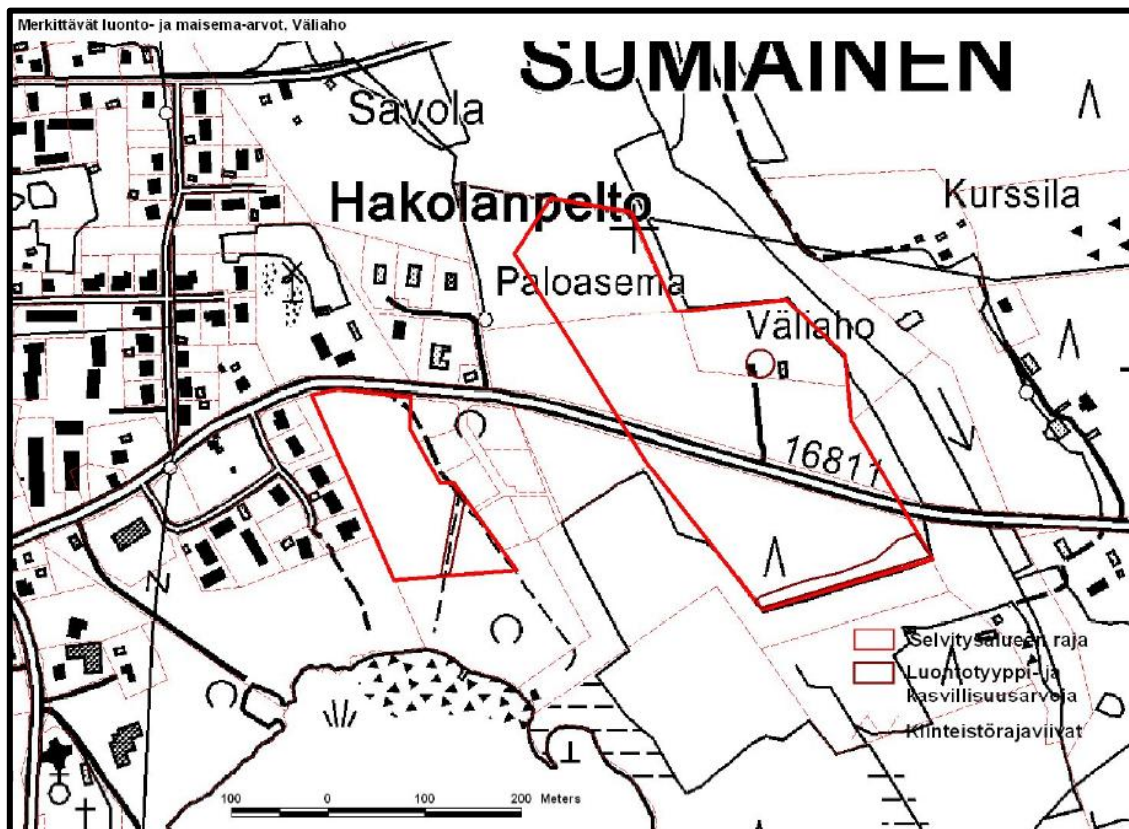
Sumiaisten Kukkonniemen II alueen sekä Taipaleentien asemakaavojen luonto- ja maisemaselvitys on vuodelta 2006 ja sen on laatinut Tomi Hakkari.

Kukkonniemen alueella on laajoja luonnon- ja maisemansuojelullisesti arvokkaita alueita, jotka on otettu kattavasti huomioon alueen kaavoitustyön yhteydessä. Kukkonniemen asemakaavan muutos ja laajennus on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 5.11.2007.

Kukkonniemen etelärannalla on etenkin linnustollisia, mutta myös maisemallisia ja metsäluontotyyppin suojeluun liittyviä arvoja. Pohjoisosan luonnontilaisella suolla metsäsaarekkeineen on luonnontilaisen luontotyyppin ja maiseman suojeluun liittyviä arvoja, vähäisessä määrin myös linnustoarvoja.

Taipaleentien alueelta on löytynyt kulleroesiintymä Väliahon pihapiiristä (kartassa kohde X), jolla on vähäisiä kasvillisuusarvoja. Metsikön eteläreunalla (kartassa kohde X) on kasvillisuus- ja luontotyyppi-arvoja. Kyseinen alue on ympäristöönsä hieman rehevämpi ja lehtipuuston osuus on suurempi. Etenkin haapaa on pieninä ryhminä, kun metsikössä sitä on tavallisesti vain yksittäin. Kyseessä oli luontoselvitysalueen ainoa kohde, joka selvästi soveltuisi myös liito-oravan esiintymispaikaksi. Koivukujalla (kartassa kohde X) on luontotyyppi-arvoa ja vähäistä maisema-arvoa. Keskellä tiheää nuorta kuusikkoa on polkua reunustava koivukuja, jossa puut ovat varsin vanhoja. Ympäristön sulkeutuneisuuden vuoksi maisemallinen arvo jää vähäiseksi, mutta paikallisesti puurivistöllä on kuitenkin maisemallista merkitystä.

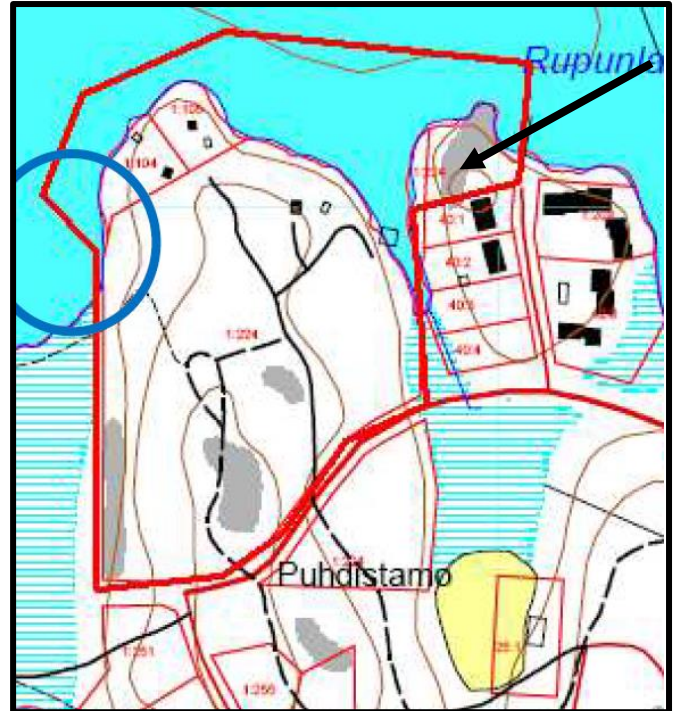
KUVAT 7 ja 8. Luonnon- ja maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet Kukkoniemellä ja Taipaleentien alueella.

Luontoselvitys, Sumiaisten kaava-alueet

Vuonna 2009 FCG Planeko Oy:n Jari Kärkkäinen on laatinut luontoselvityksen osana Sumiainen 2020 osayleiskaavan laatimista. Yleiskaavan aluerajaus on kuitenkin huomattavasti laajempi kuin asemakaavan vastaava ja luontoselvitys on tehty alueille, jotka ovat pääosin asemakaava-alueen ulkopuolella. Luontoselvitys koskee kahta asemakaava-alueella sijaitsevaa kohdetta, Kannaslahtea ja Rupunlahden osaa.

Kannaslahdessa (kuva X) vallitseva metsäkasvillisuus on mäntyvaltaista puolukkatyyppin kangasta. Puusto on varttuvaa talousmetsää. Ranta on hiekkapohjainen ja ruovikko on tiheä. Alueelta ei todettu metsälain tai luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyyppejä tai muita arvokkaita luontokohteita. Alue on luonteeltaan sellainen, ettei se sovellu liito-oravan elinalueeksi.

Rupunlahdessa vallitseva metsäkasvillisuus on puolukkatyyppin mäntykangasta, itäpuolen niemen päässä (kaava-alueella) on kalliomännikköä. Myöskään Rupunlahdesta ei ole löydetty suojeltavia luontotyyppejä tai muita arvokkaita luontokohteita.

KUVAT 9 ja 10. Karttakuvat FCG:n vuonna 2009 laatiman luontoselvityksen kohteista, jotka sijaitsevat asemakaava-alueella. Kuvassa X musta nuoli osoittaa alueen, joka on asemakaava-alueella. Muu punaisella rajattu alue jää asemakaava-alueen ulkopuolella.

3.3 Maisema

Keski-Suomen maakunnallisessa maisemaselvityksessä (Muhonen 2005) Sumiainen sijoittuu maisematyyppinä karujen vesistöisten mäkimaiden alueelle, jolle on ominaista järvien ja kumpuilevien metsämaiden vaihtelu. Maaston kumpuilevuus ja jylhyys johtuvat runsaasta drumliinikeskittymästä sekä kallioperän murroslinjoista ja rotkolaaksoista. Suot ovat pieniä ja kapeita laaksopainanteiden pohjoisosia. Viljelykset ovat pieniä ja peltoalaa on vähän. Ne sijoittuvat pääosin mäkien suotuisille huuhtoutumattomille vyöhykkeille, suoraivauksille ja järvien rantamaille.

Sumiaisten kirkonkylän maisemallisen perustan luovat alueen halki kulkeva harjujakso ja sitä rajaavat Keitele-järvi ja Sumiaisjärvi. Kirkonkylä sijaitsee järvien välisellä kapealla kannaksella, jonka maisemaa hallitsee karu ja kaunis luonto. Kylämaisema on pääosin perinteinen ja tasapainoinen. Rakennukset ja kookas puusto rajaavat raittitilaa. Suurten puiden varjostamalta kyläraitilta erottuu useita viehättäviä vanhojen rakennusten reunustamia näkymiä. Näkymät jäävät kuitenkin melko suppeiksi, koska maisema on rakennusten ja puuston vuoksi sulkeutunut. Avarimmat maisemat avautuvat Kuokanjoen ylittävältä sillalta. Kylän kirkko sijaitsee komealla paikalla vesistöjen ympäröimänä kapealla Kuokanniemellä. Maisemakuvaa rikkovat yksittäiset kyläraitin varteen rakennetut uudisrakennukset, jotka eivät sovi raitin vanhaan rakennuskantaan. Myös kyläraitin itäpuolella sijaitseva linkkimasto häiritsee maisemakuvaa.

3.4 Rakennettu ympäristö

3.4.1 Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Koko Äänekosken alueen väkiluku oli 2016 toukokuussa 19 576 asukasta. Väkiluku väheni viime vuodesta 328 asukkaalla, jolloin väkiluku oli 19 904. Aivan tuoreita väkilukutie-

toja Sumiaisten taajamasta ei ole saatavilla, uusimmat ovat vuodelta 2014. Tuolloin Sumiaisten kirkonkylässä asui 435 asukasta. Muutosta vuodesta 2009 vuoteen 2014 oli -7 asukasta.

Muutokset Äänekosken kaupungin asukkaiden ikärakenteessa tulevat olemaan merkittäviä. Samanaikaisesti tapahtuu lasten ja nuorten sekä erityisesti työikäisten suhteellisen osuuden merkittävää vähenemistä. Kun nuorten ikäluokkien suhteellinen osuus pienenee, kasvaa alueella vanhusten suhteellinen osuus voimakkaasti. Yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa nykyisestä, n. 17 %:sta 29 %:iin vuoteen 2020 mennessä.

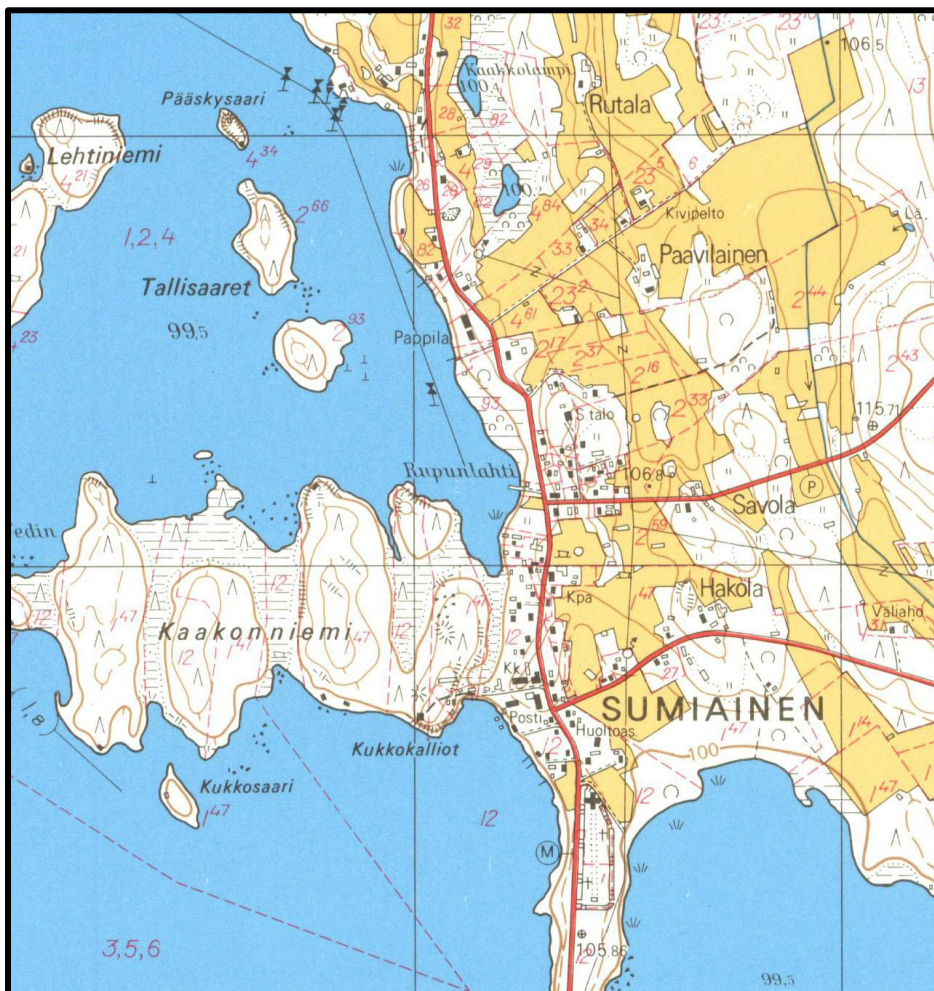
3.4.2 Yhdyskuntarakenne ja taajamakuva

Sumiaisten kirkonkylä on säilynyt idyllisenä kirkonkylämiljöönä karussa Keski-Suomen järvisseudun maisemassa. Kapealla Kuokanniemellä sijaitseva kirkko ja sen pohjoispuolinen kyläraitti muodostavat nauhakylän, jonka rakennuskanta on sekä tyyliältään että ajallisesti vaihtelevaa. Uudempi omakotiasutus on sijoittunut pääosin kyläraitin itäpuolelle entisille pelloille ja Kukkoniemeeseen. Liikerakentaminen keskittyy kyläraitille ja Taipaleentien alkupäähän, vähäinen teollisuusrakentaminen Taipaleentien varteen. Julkiset palvelut sijoittuvat tiiviisti kyläkeskukseen. Virkistyskäyttöön alueella on monia uimapaikkoja.

Sumiaisten kirkonkylä on syntynyt Sumiaisjärven ja Keiteleen väliselle kannakselle, jääkaution pitkittäisharjun rinteille. Maantien varteen syntyi asumusjono 1800-luvulla kirkolta Peiponlahteen saakka. Sodanjälkeinen vilkas rakentaminen vaikutti raitin ilmeeseen ja asumusjono täydentyi tiiviiksi nauhakyläksi 1900-luvun puoliväliin mennessä. Tällöin rakennettiin myös mm. kunnantalo ja terveystalo. Kyläraitin keskus on vanhan kansakoulun, kunnantalon ja Hytösen kauppakiinteistön ympäristö. Raitin alkupäänä pidetään Kuokanjoen lähiympäristöä sekä kirkkoympäristöä ja raitin toiseen päähän jäävät Tiitelän entinen pappila, Haasianmaa sekä eräät maatilojen talouskeskukset.

Kirkonkylän varhaisimpia maalaistaloja ovat Hakola, Savola ja Lepänjuuri, joissa on myös säilynyt vanhempia maatilarakennuksia. Hakola ja Savola ovat vanhoja kantatiloja, joiden historia ulottuu 1500-1600 luvun vaihteeseen. Merkittävää vanhaa rakennuskantaa ovat mm. kirkko 1880 –luvulta, tapuli 1850 –luvulta, pappila 1860–luvulta, seurantalo Harjula ja työväentalo 1930 –luvulta. Ensimmäiset kaupat avattiin Sumiaisten kirkonkylälle 1860 –luvulla. Kulmalan ja Lepänjuuren kaupparakennusten historia ulottuu 1890 –luvulle. Rakennukset ovat nykyään asuinkäytössä. Lisäksi raitilla on edelleen runsaasti pääasiassa puurakenteisia 1940- ja 1950-luvun omakotitaloja, pienviljelystilojen talouskeskuksia sekä kirkonkylän muita perinteisiä kauppaliikkeitä tai muita palvelurakennuksia, osaksi alkupe- räiskäytössä, osaksi muussa käytössä tai varastoina.

Sumiaisten kirkonkylässä on säilynyt monikerroksinen ja kiinteä nauhakylärakenne. Rakennuskanta painottuu 1940- ja 1950-luvun rakennusperintöön. Kirkonkylä on erityisesti rakenteellisesti edustava kokonaisuus, jossa mm. tielinjaus on sovitettu onnistuneesti kyläraitin luonteeseen. Rakennusperintö ja maisema-arvot ovat erityisen merkittäviä raitin kirkkoympäristössä, kunnantalon ja koulun keskuksessa sekä paikoin perinteikästä kyläkulttuurihistoriaa kuvaavissa rakennusperintöpihapiireissä, jotka tukeutuvat raittimiljööseen (mm. Hakola, Savola ja Tie-Mäkelä). Raittikuvaa on muuttanut jossain määrin kevyenliikenteen väylän rakentaminen sekä eräät 1990-luvun liikerakennukset. Raitin lähellä olevat peltomaat ovat muuttuneet tonttimaaksi. Raitin varren historiallista rakennuskantaa on kuitenkin myös kunnostettu ja ennallistettu. Lisärakentamista on sovitettu ympäröivään miljööseen tai osoitettu sitä raitin ulkopuolelle. Ranta-alueita ja kouluympäristöä on lisärakennettu ja ehostettu. Keskustaan tukeutuvaa asuntorakentamista on viime aikoina kaa- voitettu Kukkoniemeeseen, Taipaleentien varrelle sekä eräille yksittäisille tonteille.

KUVAT 11, 12 ja 13. Vanhoja Sumiainen kirkonkylän karttoja. Kuninkaan kartta, 1776-1805 (lähde: Timo Alanen ja Pentti Kepsu, Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805, SKS), Sumiainen pitäjänkartta, 1840-luku (lähde: Heikki Rantatuuvan historialliset kartat sivusto <http://www.vanhakartta.fi/>), Sumiainen peruskartta, 1967 (lähde: Maanmittauslaitoksen vanhat painetut kartat sivusto <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>)

3.4.3 Palvelut

Sumiaisissa kaupungin tarjoamat julkiset palvelut (ala-aste, kirjasto, päiväkotiki ja vanhus-tentalo) sijaitsevat kylän keskustassa entisen kunnantalon lähiympäristössä. Kauppa (M-Suhari) sijaitsee Taipaleentien varrella noin 100 metrin etäisyydellä kyläraitaista. Muita yksityisiä palveluja ovat mm. baari Kurre-pubi sekä suoramyyntipaikka Aittatori (molemmat ovat auki vain kesäaikaan), kahvila Korppu, parturit, pankkipalvelut, leirintäalue, polttoai- neenjakelupiste ja metsänhoitoyhdistys.

3.4.4 Työpaikat, elinkeinotoiminta

Sumiainen on elinkeinorakenteeltaan alkutuotantopainotteinen. Sumiaisten alueella palve- lujen osuus työpaikoista on noin 50% (julkinen ja yksityinen). Maa- ja metsätalouden osuus on 25%. Teollisuustyöpaikkojen osuus työpaikoista on ainoastaan noin 4%. Metsä- taloutta harjoittavan Hakolan tilan lisäksi asemakaava-alueella ei ole muita toiminnassa olevia maatilan talouskeskuksia. Vähäinen teollisuustoiminta sijoittuu Taipaleentien var- teen.

3.4.5 Virkistys

Sumiaisten virkistyspalvelutarjontaa ovat mm. uimapaikat ja Rupunlahden satama ja Kou- lunrannan vierasvenesatama sekä monet venevalkammat, urheilukenttä, pallokenttä, liikun- tahalli sekä luontopolut Hitonhaukan ja Hakolan alueilla.

3.4.6 Liikenne ja yhdyskuntatekniikka

Sumiaisten keskustan läpi (kyläraitti) kulkee seututie 637 Konginkangas-Laukaa-Jyvä- skylä, josta käytetään nimeä Vihreä väylä. Taipaleentie (16811 Hytölä-Sumiainen) ja Raik- kouksentie (16813 Raikkous) ovat luokitukseltaan yhdysteitä. Muutoin tiet ovat kokooja- ja tonttikatuja tai yksityisteitä. Taajamassa kyläraitin varrella on kevyen liikenteen väylä.

Asemakaava-alueen vesihuolto järjestetään kaupunkikonserniin kuuluvan yhtiön toimesta (Ääneseudun Energia Oy). Kaava-alueen pohjoispuolella vesihuollosta vastaa Sumiaisten Pohjoiskylän vesiosuuskunta. Sumiaisten jätevedet johdetaan Sumiaistentien varteen val- mistuneen siirtoviemärin välityksellä Suolahden jätevedenpuhdistamolle. Raakavesi han- kitaan Suolahden Mutapohjan vedenottamosta.

3.4.7 Rakennettu kulttuuriympäristö

Sumiaisten kirkonkylän kulttuuriympäristö kuuluu valtioneuvoston päätöksen 22.12.2009 mukaisesti valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY) jouk- koon. Taajama-alueella on säilynyt runsaasti arvokasta rakennuskantaa.

Rakenneyleiskaavahankkeen yhteydessä on laadittu Äänekosken rakennusinventoinnin täydennys (2006-2007) yhteistyössä kaupungin ja Keski-Suomen museon kanssa. Sumi- aisten taajamassa on inventoitu myös modernia rakennusperintöä. Inventointihanke on laadittu vuosien 2012-2014 aikana yhteistyössä Keski-Suomen museon kanssa. Kesän 2009 aikana on lisäksi laadittu selvitys Sumiaisten kirkonkylän kulttuuriympäristön kehittä- miseksi (Äänekosken kaupunki).

Tämän selostuksen liitteessä 3. esitellään arvokkainta kylän rakennusperintöä edustavat rakennukset ja pihapiirit kohde kerrallaan.

3.4.8 Muinaismuistot

Alueella on kolme muinaismuistokohdetta, joista Hiekkarannan ja Kuokanniemen muinais- jäännökset ovat kivikautisia asuinpaikkoja ja Hakolan muinaisjäännös historiallinen asuin- paikka.

Hiekkarannan kiinteä muinaisjäännös sijaitsee Keiteleen rannassa, Kuokanjoen eteläpuo- leisella hiekkakankaalla urheilukentän pohjoisreunasta pohjoiseen. Kivikautinen asuin- paikka on järven jyrkän törmän päällä.

Kuokanniemen kiinteä muinaisjäännös on kivikautinen asuinpaikka. Se sijaitsee kirkonky- län keskustasta etelään johtavan tien länsipuolella hiekkakankaalla Keiteleen korkean rantatörmän päällä. Löydöt on tehty noin 200 metrin matkalta Kuokanjoen ja hautaus- maan eteläkärjen väliltä rantatörmän leikkauksesta.

Hakolan kiinteä muinaisjäännös on Savolantien varressa. Hakolan talon pihapiirissä on useita mahdollisia talonpohjia, pajansija, kalliohakkauksia ja kuppi kalliolla historialliselta ajalta sekä ainakin yksi peltoröykkiö. Suurin osa Hakolan muinaisjäännöksistä on pihanurmen alla, josta ne näkyvät parhaiten keväällä roudan lähdön aikaan. Tuolloin maa kumpuilee muinaisjäännösten muotoja mukaillen ja ne ovat havaittavissa maan pinnalta. Asuinpaikka lienee ollut käytössä 1600-luvulta saakka.

3.5 Maanomistus

Suunnittelualue on pääasiassa yksityisessä omistuksessa. Kaupungilla on asuntorakentamiseen kaavoitettua maata kirkonkylän länsi- ja itäosissa (Kukkoniemi ja Taipaleentien varsi). Teollisuustontit Arontien-Sepäntien alueella ovat yksityisen ja kaupungin omistamaa aluetta. Kaupunki omistaa puisto-, lähivirkistys- ja katualueet sekä satamat (Rupunlahden satama ja Koulunrannan vierasvenesatama). Kirkonkylän halki Konginkankaalle kulkeva seututie Sumiaisraitti-MatilanvIRRantie (637) on Ely-keskuksen hallinnoima yleinen tie. Kirkonkylän keskustasta Konneveden suuntaan kulkee Taipaleentie (yhdystie 16811).

KUVA 14. Rupunlahden satama.

3.6 Suunnittelutilanne

3.6.1 Maakuntakaava

Suunnittelualueella on voimassa Keski-Suomen maakuntakaava, joka on vahvistettu ympäristöministeriössä 14.4.2009. Suunnittelualueita koskevat seuraavat merkinnät:

- **Taajamatoimintojen alue (A)**

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaasti rakennetuilla alueilla. Taajaman ydinaluetta tulee kehittää taajamakuvallisesti ja toiminnallisesti selkeäksi keskukseksi. Alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnallisesti merkittävien liikenneverkkojen toimivuuden turvaamiseksi tarvittavat rinnakkaistie ja eritasojärjestelyt, kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen tarpeet sekä turvattu maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja luonnonsuojelu- ja suojelukohteet.

Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueella tulee yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa huomioida valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö.

- **Kulttuuriympäristön kehittämisen kohdealue (kuk)**

Suunnittelumääräys: Aluetta kehitetään kulttuuriympäristön kannalta arvokkaana kokonaisuutena. Alueella edistetään kulttuuriympäristöön liittyvää elinkeinotoimintaa ja asumista.

- **Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö**

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti.

- **Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (v)**

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti.

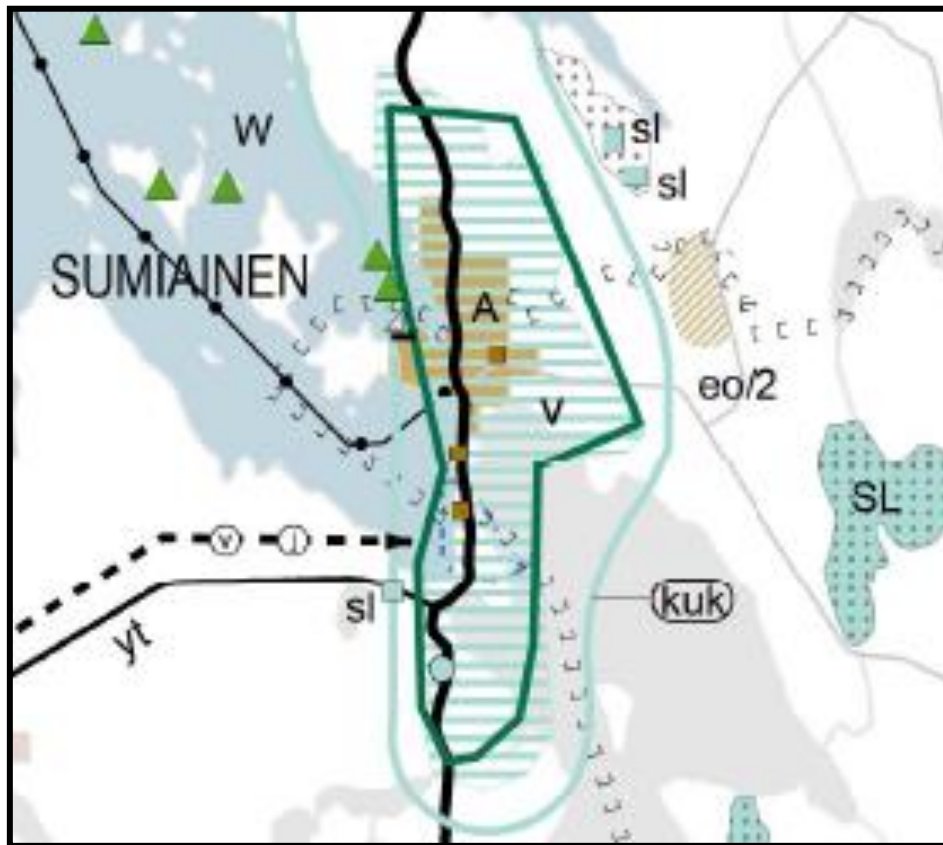
Ympäristöministeriön laatimassa valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnissa (2016) Sumiaisten kirkonkylän valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on poistuva kohde.

- **Muinaismuistokohteet** (Hakolan historiallinen asuinpaikka, Kuokanniemen kivikautinen asuinpaikka sekä hiekkarannan kivikautinen asuinpaikka)

Suojelumääräys: Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen tai muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kohdetta/aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä Museovirastoon lausuntoa varten.

- **Sumiaisten venesatama**

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

KUVA 15. Ote Keski-Suomen maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta.

3.6.2 Yleiskaava

Sumiainen 2020 osayleiskaava on hyväksytty Äänekosken kaupunginvaltuustossa 21.6.2010. Oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa on osoitettu omilla merkinnöillään valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (sk-1) ja valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (ma-1). Lisäksi Sumiainraitin ympäristö on kaavoitettu rasterimerkinnällä kyläkuvallisesti arvokkaaksi alueeksi, johon merkintään liittyy kaavamääräys:

Asemakaavaa laadittaessa on varmistettava kyläkuvallisten arvojen ja suojeltavien rakennusten säilyminen. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa omaleimaisen ja rakennusperinteeltään arvokkaan alueen rakennusperinteeseen.

Rakennuksia ei saa purkaa ilman rakennusviranomaisen hyväksymää pakottavaa syytä. Ennen rakentamista ja sen ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

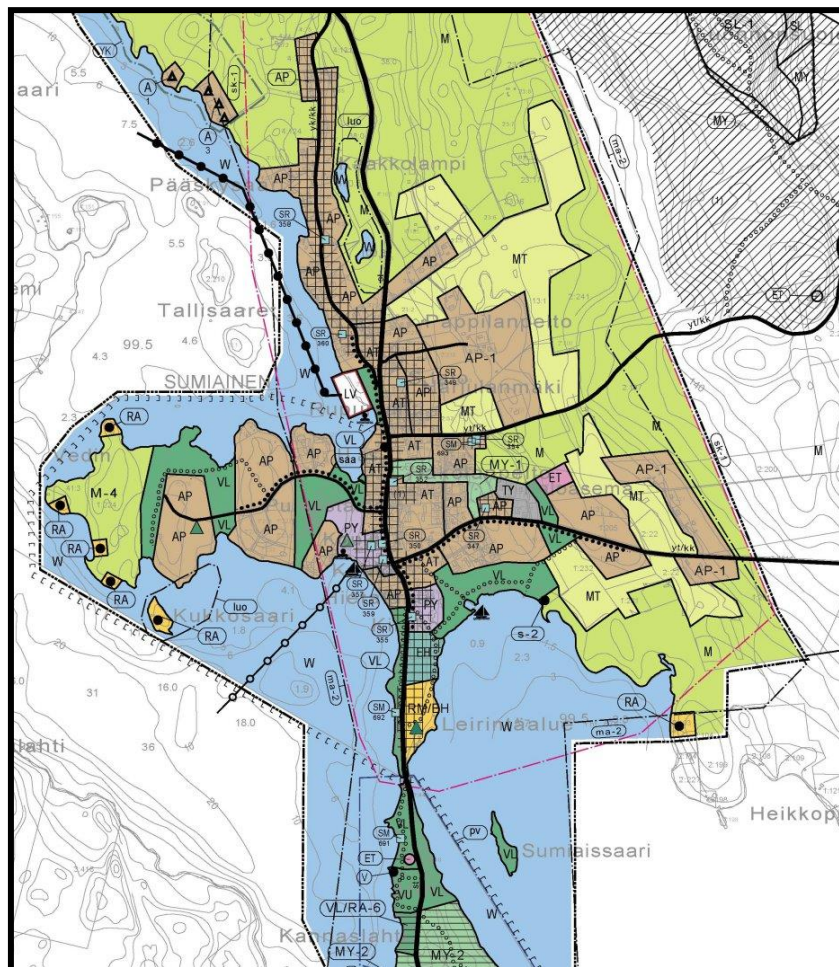
Raitin varrelta ja sen tuntumasta on lisäksi osoitettu suojeltava rakennus – merkinnällä (SR) yhdeksän kohdetta. Kaavamääräyksen mukaan SR-kohteiden purkaminen on kielletty, kunnes rakennussuojelu on ratkaistu asemakaavassa.

Alueen rakennettu ympäristö on kaavassa merkitty pääosin pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi (AP) ja kyläalueeksi (AT), joka on tarkoitettu kyläasutukselle sekä sen tarvitsemille julkisille ja yksityisille palveluille.

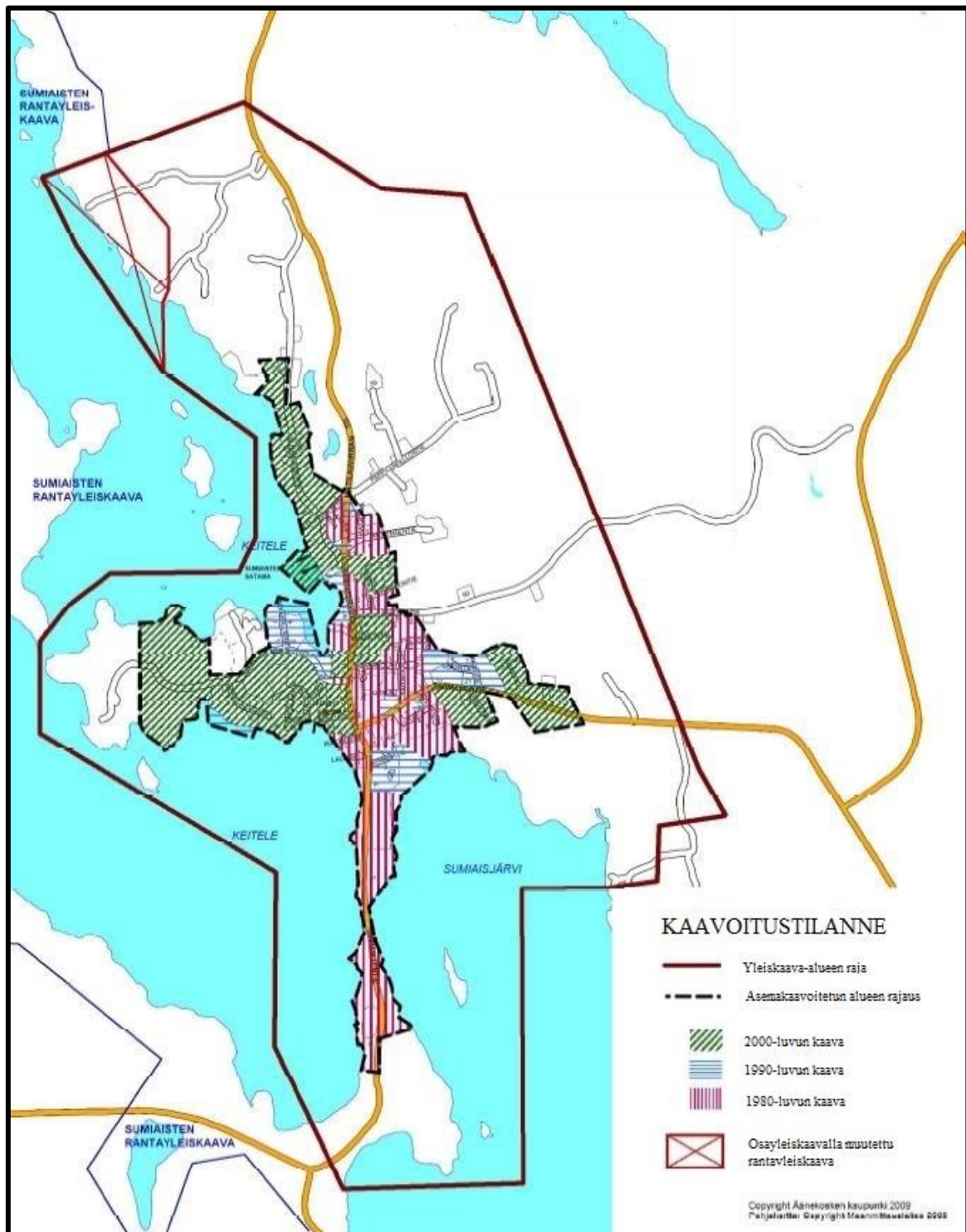
Maankäyttöä ohjaavat myös seuraavat kaavamääräykset:

Peltoja rajaavaa puustoa ei saa kokonaan poistaa.

Uudis- ja korjausrakentamisessa tulee huomioida alueen ominaispiirteet (suunnittelumääräys).

KUVA 16. Ote Sumiainen 2020- osayleiskaavasta.

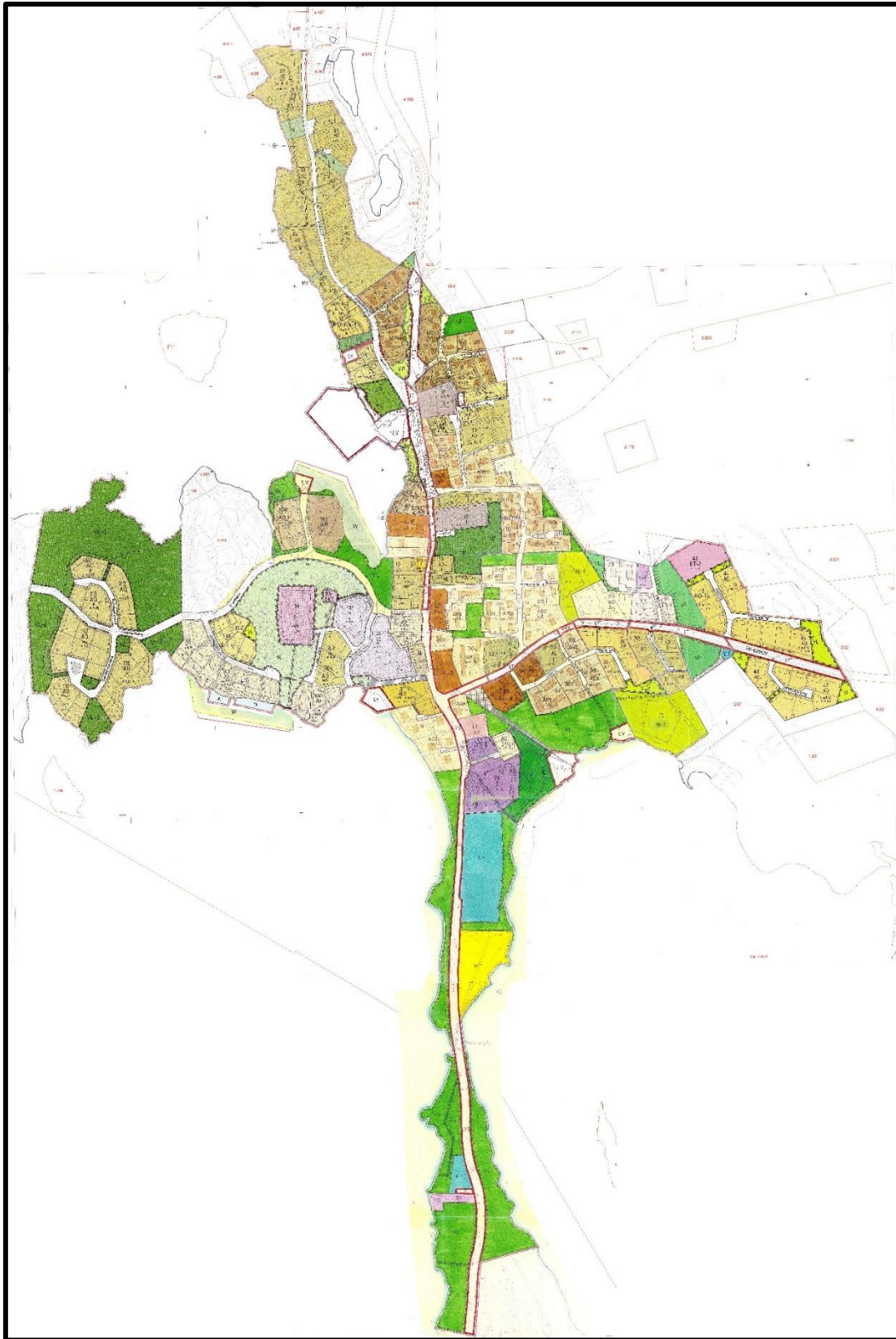

KUVA 17. Sumiaisten kaavoitustilanne.

3.6.3 Asemakaava

Sumiaisissa on asemakaavoitettua aluetta yhteensä noin 120 hehtaaria. Suunnittelualueella on voimassa olevia kaavoja vuodesta 1984 lähtien, minkä jälkeen kaavaa on tarkistettu ja laajennettu pienissä osissa useaan otteeseen.

Alueella on voimassa 2.2.1984, 21.8.1984, 23.1.1989, 26.9.1990, 11.12.1992, 9.8.1993, 7.2.1995, 16.6.2003, 8.11.2004, 29.5.2006, 18.6.2007, 5.11.2007, 21.4.2008, 29.3.2010 hyväksytyt asemakaavat.

KUVA 18. Sumiaisten ajantasa-asekaava.

3.6.4 Kaavaan liittyvät muut selvitykset ja suunnitelmat

Suunnittelualueelta on käytettävissä mm. seuraavat selvitykset:

- Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (Valtioneuvosto 2009)
- Keski-Suomen maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisema-alueet (Keski-Suomen liitto 1996)
- Viestejä maisemassa, Keski-suomalainen kulttuuriympäristö (Jussi Jäppinen (toim.), Jyväskylä 2006)
- Keski-Suomen modernin rakennusperinnön inventointihanke 2012-2014 (Keski-Suomen museo 2014)
- Sumiaisten kirkonkylän kulttuuriympäristön kehittäminen (Virva Savolainen, Äänekosken kaupunki 2009)
- 1940- ja 1950-luvun pientaloalueiden rakentamistapaohjeet (Äänekosken kaupunki 1991)
- Luontoselvitys Sumiaisten kaava-alueet (FCG Planeko Oy 2009)
- Sumiaisten Kukkonien II alueen sekä Taipaleentien asemakaavojen luonto- ja maisemaselvitys (Tomi Hakkari, Äänekosken kaupunki 2006)
- Sumiaisten Kukkonien luontoselvitys (Tomi Hakkari, Äänekosken kaupunki 2002)

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve ja käynnistäminen

Suunnittelualueena on koko Sumiaisten kirkonkylän asemakaavoitettu alue, jossa asemakaavat ovat vuosilta 1981-2010. Hankkeena asemakaavan muutos on käynnistynyt kaupungin aloitteesta vanhentuneen Sumiaisten asemakaavan ajan tasalle saattamiseksi. Alueella ei ole merkittäviä rakentamispaineita, mutta on tarkoituksenmukaista saattaa kaava digitaaliseen muotoon ja tarkistaa samalla kaavamerkinnot ja –määräykset nykyisten ohjeiden mukaisiksi.

Kaavamutoksen vireilletulosta on päätetty kaavoituskatsauksen hyväksymisen yhteydessä 22.11.2010. Vireilletulosta on kuulutettu Sisä-Suomen lehdessä (25.11.2010), Pikkukaupunkilaisessa (24.11.2010) sekä Kosken kanavassa 24.11.2010.

4.2 Osallistuminen ja yhteistyö

MRL 62§:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Tämän asemakaavamutoksen osallisia ovat:

- Suunnittelualueen ja lähiympäristön maanomistajat, vuokramiehet ja asukkaat sekä muut asianosaiset
- Äänekosken kaupungin tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta
- Keski-Suomen ELY-keskus
- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen museo
- Museovirasto
- Savon Voima Oyj (sähkönsiirto)
- Ääneseudun Energia Oy (vesihuolto)
- Sumiaisten kirkonkylän kyläyhdistys ry
- Vesiosuuskunnat ja vesialueiden omistajat, laivaväylästä vastaava taho
- Teleoperaattorit

Osalliset voivat esittää mielipiteensä suunnitelmasta kahden nähtävilläolovaiheen aikana. Kaava asetetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti nähtäville ensin valmisteluvaiheen kuulemista varten ja sen jälkeen ehdotuksen.

Kaavan nähtävilläoloista kuulutetaan kaupungin ilmoitustaululla, kaupungin kotisivuilla (www.aanekoski.fi) ja ilmoituslehdissä (Sisä-Suomen lehti ja ÄKS-Äänekosken Kaupunkisanomat). Kaavasuunnitelma sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma ovat nähtävillä kaupungin kaavoituspalveluissa ja kotisivuilla.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta voi antaa palautetta kaavoittajalle (ks. yhteystiedot) ja sen riittävydestä on mahdollisuus esittää Keski-Suomen ELY-Keskukselle neuvottelun käymistä kaavaehdotuksen nähtävillä asettamiseen asti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on mahdollista täydentää suunnittelun kuluessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivätty 9.11.2010 ja sitä on tarkistettu 26.2.2013, 21.4.2016 sekä 6.9.2016.

4.3 Valmisteluvaihe

Valmisteluvaiheen kuulemista varten kaavaluonnos on ollut nähtävillä kaupungin ilmoitustaululla ja kotisivuilla 27.9. – 14.10.2016 Kaavaluonnoksesta pyydetään lausunnot Äänekosken kaupungin tekniseltä lautakunnalta ja ympäristölautakunnalta, Keski-Suomen ELY-keskukselta, Keski-Suomen liitolta, Keski-suomen museolta, Museovirastolta, Savon Voima Oyj:ltä, Ääneseudun Energia Oy:ltä sekä Sumiaisten kirkonkylän kyläyhdistys ry:ltä.

4.4 Ehdotusvaihe

Ehdotuksena kaava on ollut nähtävillä __.__.2016

4.5 Asemakaavan tavoitteet

Asemakaavamuutoksen päätavoitteena on muuttaa Sumiaisten eriaikoina laaditut asemakaavat digitaaliseen muotoon. Samalla kaavaan tehdään pääasiassa teknisiä tarkistuksia, mm. muuttamalla vanhentuneet aluevaraukset sekä selvittämällä kaavamerkintöjen ja -määrysten ajanmukaisuus ja tarkoituksenmukaisuus.

Sumiaisissa ovat kirkonkylän historialliset elementit säilyneet hyvin kuten rakentamisen suhde maisemaan, rakennusten sijoitus pihapiirissä sekä tiestö ja peltojen sijainti. Kirkonkylän keskuksessa sekä koko Sumiaisraitin varrella on merkittäviä yksittäisiä rakennuksia. Alueen rakennuskanta edustaa pääosin tyypillistä 1940-50-luvun rakentamista mutta taa-jamassa on myös muutamia tuota aikakautta vanhempia hyvin säilyneitä rakennuksia ja pihapiirejä. Sumiaisten kirkonkylä on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY). Kirkonkylän kulttuurimaisena ulottuu kirkonkylän eteläpuoleiselta kannakselta pitkin kylänraittia kirkonkylän pohjoispuolelle.

Sumiaisten kirkonkylän valtakunnallisesta merkittävydestä johtuen on kaavamuutoksen yhteydessä tarkoitus muuttaa kaavaa tarvittavilta osiltaan alueen rakennetun ympäristön ja maiseman ominaispiirteet ja historialliset arvot säilyttäväksi. Tavoitteena on turvata Sumiaisten kirkonkylän perinteisen ilmeen ja rakennustavan säilyminen myös alueen tulevan rakentamisen ja peruskorjaustoiminnan yhteydessä.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

Asumis-, palvelu- ja työpaikkatoimintojen sijainnit säilyvät kirkonkylän asemakaava-alueella pääosin ennallaan, eikä niiden määrään esitetä merkittäviä muutoksia (lukuun ottamatta uusia teollisuustontteja Haketien varressa). Asemakaavaan on laadittu teknisluonteisia tarkistuksia muun muassa korttelialueiden, tonttien ja katujen rajauksissa, rakennusoikeuksissa ja kerrosluvuissa.

Rakentamattomia omakotitontteja kaavassa on kuutisenkymmentä, joista noin 50 kpl on kaupungin omistuksessa. Koska kaavassa ei ole sitovaa tonttijakoa, täsmentyy tarkka tonttivarannon määrä tehtävien maakauppojen ja vuokrasopimusten perusteella: tonttien muodostus voi poiketa kaavassa esitetystä tonttijaosta.

Rivitalorakentamiseen soveltuvia tontteja on osoitettu palvelujen läheisyyteen mm. kaupan itäpuolelle ja koulun länsipuolelle. Osalle näistä alueista voi sijoittaa myös yksityisiä ja julkisia palveluja sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia työtiloja.

Haketiellä lämpökeskuksen läheisyydessä sijaitsevat omakotitontit on muutettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueiksi tavoitteena luoda kaavalliset edellytykset esimerkiksi pienteollisuusyritysten sijoittumiselle myös Sumiaisiin.

Torialueen nimeksi on kaavassa merkitty Vakkanen.

Keskeisiä suurimpia muutoksia ovat

Muutokset korttelialueiden käyttötarkoituksissa:

- **AL -> KLA** Uusi käyttötarkoituksimerkintä liike-, huoltoasema- ja asuinrakennusten korttelialue (korttelissa 12) pyrkii huomioimaan alueen toteutuneen maankäytön.
- **AL -> AO** Muutetaan korttelissa 30 käyttötarkoituksimerkintä vastaamaan olemassa olevaa maankäyttöä alueella.
- **AL -> AR** Rivitalorakentamiseen soveltuvia uusia tontteja on osoitettu kortteliin 36 palvelujen ja jo rakentuneen rivitalojen korttelialueen läheisyyteen.
- **AL-1 -> KL** Korttelissa 35 sijaitsee M-market Suhari. Tontin käyttötarkoituksimerkintä on siten muutettu liikerakennusten korttelialueeksi.
- **AO -> RA** sekä **VL -> RA** Loma-asumiseen käytetyt alueet on muutettu lomaa-asuntojen korttelialueeksi.
- **AO -> AO-19** Yhtenäiset 1940- ja 1950-luvun rakentamista edustavat erillispientalojen korttelialueet on merkitty omalla merkinnällään. Uudisrakentamisen yhteydessä ja julkisivukorjauksia tehtäessä alueilla tulee noudattaa Äänekosken 1940- ja 1950-luvun pientaloalueiden rakentamistapaohjeita.
- **AO -> EMT** Olemassa oleva mastoalue korttelissa 19 merkittiin kaavaan.
- **AO/AO-13 -> T** Kortteleiden 43 ja 44 entiset AO- ja AO-13-merkinnät muuttuvat teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi. Tavoitteena on lisätä pienteollisuusyritysten sijoittumista Sumiaisiin.
- **AO -> AL-7** Vanhan työväentalon käyttötarkoituksimerkintä korttelissa 64 laajenee vastaamaan paremmin nykyistä maankäyttöä:
Asuin- Liike- ja toimistorakennusten korttelialue. Alueelle saa sijoittaa ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta palvelu- tai tuotantotoimintaa.
- **AP -> A-2** Kortteleissa 50 ja 104 sijaitsevien rakentamattomien alueiden käyttötarkoituksimerkinnät muutetaan, jolloin ne sallivat monipuolisemmat maankäyttömahdollisuudet tonteilla.
- **AR -> AP** Uusi asuinpienalojen korttelialue-merkintä korttelissa 2 sallii rivitalojen ohella myös omakotiasumisen.
- **LH -> A-2** Korttelissa 32 huoltoasemarakennusten korttelialue-merkintä on päivitetty vastaamaan nykyistä käyttötarkoitusta. Merkintä sallii yksityisten tai julkisten palvelujen ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien työtilojen sijoittumisen tontille.
- **M-1/AO -> MY-3** Hakolan talon tontilla korttelissa 24 uudella kaavamerkinnällä MY-3 pyritään alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaan luonteen säilyttämiseen. Mahdollisten uudisrakennusten tulee olla olemassa olevien vanhojen rakennusten luonteeseen sopivia ja myös piha-alueen istutusten tulee olla alueen ominaispiirteisiin soveltuvia.
- **M1/VU -> LV-2** Vanhat käyttötarkoituksimerkinnät yhdistetään uudeksi LV-2-merkinnäksi:
Venevalkama. Yksityinen alue, jolla on veneenpito-oikeus. Alueelle voidaan sijoittaa virkistystä ja veneilyä palvelevia rakenteita, kuten venetalaita, grillikatoksia yms.
- **RT -> RL-1** Kuokanniemen leirintäalueen vanhentunut kaavamerkintä (telttailu- ja leirintäalue) muutetaan merkinnäksi:

Leirintäalue, jonka osaa voi käyttää hautausmaan laajennusalueeksi. Alueelle saa rakentaa toimintaa varten tarpeellisia majoitus- ja huoltorakennuksia sekä asunto-vaunu- ja matkailuautopaikkoja.

- **Y -> A-2** Yleisten rakennusten alue korttelissa 107 muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi, joka sallii myös yksityisten ja julkisten palvelujen sijoittumisen alueelle sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomat työtilat. Käyttötarkoituksen laajentamisella pyritään saamaan rakentamaton alue käyttöön.
- **Y-1 -> ET** Paloaseman tontin käyttötarkoituksimerkintä korttelissa 23 muutetaan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueeksi entisen Y-1 Paloasema-merkinnän sijaan.
- **YO -> Y** Sumiaisten ala-asteen käyttötarkoituksimerkintä muuttuu opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueesta yleisten rakennusten korttelialueeksi. Muutoksella huomioidaan kirjaston sijainti samalla korttelialueella.
- **YS -> Y** Sumiaisten terveysaseman tontti korttelissa 32 muutetaan yleisten rakennusten korttelialueeksi, joka sallii monipuolisemmat maankäyttömahdollisuudet tulevaisuudessa.
- **YS -> P** Veteraanipirtin käyttötarkoituksimerkintä korttelissa 34 muuttuu alueen maankäyttöä paremmin kuvaavaksi:
Palvelurakennusten korttelialue
- **YY -> A-2** Kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue korttelissa 9 muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa myös yksityisiä tai julkisia palveluja sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia työtiloja. Uusi käyttötarkoitus sallii Harjulan tontille monipuolisemmat maankäyttömahdollisuudet.
- **VP -> VL** Viheralueiden käyttötarkoitus muuttuu puistoista lähivirkistysalueiksi.
- **VP -> MA-1** Maisemallisesti arvokas Koivikon niittyalue tulee säilyttää avoimena.

Rakennettua kulttuuriympäristöä koskevien määräysten muutokset:

- Lisätty valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön rajausta (sk-1)
- Lisätty suojeltava alueen osa-merkintä (s-7):
Alueella olevien rakennusten ja piha-alueiden kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliselta kannalta arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää. Uudisrakentamisen yhteydessä ja julkisivukorjauksia tehtäessä tulee käyttää alueen ympäristön luonteeseen soveltuvia materiaaleja. Piha-alueiden istutusten tulee olla alueen ominaispiirteisiin soveltuvia.
- Rakennussuojelumääräyksiä on muutettu. Uusi merkintä on sr-1:
Suojeltava rakennus. Maankäyttö- ja rakennuslain 57 §:n 2 momentin nojalla määrätään, että rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka turmelevat mm. julkisivujen rakennustaiteellista tai historiallista arvoa.
Aikaisemmin sr-merkinnällä varustettuja rakennuksia oli 16, uudessa kaavaluonnoksessa on 17 rakennusta merkitty suojelumerkinnällä. Kaikki asemakaavassa suojeltavaksi esitetyt rakennukset on lueteltu liitteessä 3.
- Sumiaisten kirkon ja hautausmaan alueella on kaksi uutta suojelumerkintää. Sr-merkintä koskee kirkkorakennusta ja kellotapulia sekä niiden kiinteätä sisustusta, niihin liittyviä maalauksia ja taideteoksia sekä rakennusten pihapiiriä. Rakennusten korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä Museoviraston lausunto. S-8-suojelumerkintä koskee kirkkomaata ympäröivää kiviaitaa sekä luonnonmuistomerkkiä (Akkakivi). Suojelumerkinnällä pyritään varmistamaan kiviaidan ja luonnonmuistomerkkin säilyminen.

Täydennysrakentamisen suunnittelu:

- Rakentamattomaksi jääneille alueille on muodostettu tontteja suuremmalla tonttikoolla, jotta rakentamaton alue saataisiin paremmin käyttöön.
- Korttelialueiden käyttötarkoituksen muutoksilla on paitsi pyritty monipuolistamaan maankäyttömahdollisuuksia niin myös saamaan ne täydennysrakentamisen piiriin.
- Vierekkäisiä tontteja, joilla on sama omistaja on yhdistetty yhdeksi suuremmaksi tontiksi. Tämä ei kuitenkaan hankaloita mahdollista kaavasta poikkeavaa tonttien muodostusta, koska Sumiaisten asemakaava-alueella ei ole sitovaa tonttijakoa.

- VP-alueiden liittämällä tontteihin korttelissa 14 pyritään kasvattamaan kyseisten jo rakennettujen tonttien kokoa.

Ranta-alueiden kasvillisuuden suojele:

- Kaikkien kaava-alueella sijaitsevien rantatonttien rantaan on lisätty istutettava alueen osa-merkintä ja merkintä s-6, tarkoittaen että ranta-alueet ovat maisemallisesti ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita. Alueet tulee säilyttää puustoisena maisemakuvan säilymistä varten.

5.2 Aluevaraukset

5.2.1. Korttelialueet

Asuinrakennusten korttelialueet

A-2 Asuinrakennusten korttelialue. Alueelle saa sijoittaa myös yksityisiä ja julkisia palveluja sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia työtiloja.

Asuinpientalot:

AP Asuinpientalojen korttelialue.

Rivitalot:

AR Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue.

Erillispientalot:

AO Erillispientalojen korttelialue.

AO-19 Erillispientalojen korttelialue, joka on yhtenäinen asuinalue jälleenrakennuskaudelta. Uudisrakentamisen yhteydessä ja julkisivukorjauksia tehtäessä tulee noudattaa Äänekosken 1940- ja 1950-luvun pientaloalueiden rakentamistapaohjeita.

Asuin- ja liikerakennukset

AL Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue.

AL-7 Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue. Alueelle saa sijoittaa ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta palvelu- tai tuotantotoimintaa.

ALY Asuin-, liike- ja toimistorakennusten sekä yleisten rakennusten korttelialue.

Asuinrakennusten ja yleisten rakennusten korttelialueet

AY/s-1 Asuinrakennusten ja yleisten rakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Alueella olevia rakennuksia ei saa purkaa. Uudet rakennukset on rakennettava siten, että ne sijainnin, muodon, värityksen ja julkisivujen jäsentelyn osalta noudattavat alueella olevien rakennusten ominaispiirteitä. Rakennussuunnitelmista on neuvoteltava maakuntamuseon kanssa ennen rakennus- ja toimenpidelupaa koskevan päätöksen antamista.

AY/s-2 Asuinrakennusten ja yleisten rakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Uusien rakennusten julkisivut ja katto on rakennettava siten, että ne sopeutuvat yhteen tontilla 60-3 suojeltavaksi osoitetun rakennuksen kanssa kattokaltevuuden sekä katon ja julkisivun rakennusaineen, mittasuhteiden, pintojen ja väri-tyksen osalta.

Palvelurakennusten korttelialueet

P Palvelurakennusten korttelialue.

Yleisten rakennusten korttelialueet

Y Yleisten rakennusten korttelialue.

YK/s-5 Kirkkolain 14 luvun 5 §:n nojalla suojeltujen kirkollisten rakennusten ja rakenteiden sekä muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue, jolla ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Kirkon ja kellotapulin lisäksi hautausmaa-alue rakenteineen on kirkkolain nojalla suojeltu. Korjaus- ja muutostöistä sekä uudisrakentamishankkeista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

YS Sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue.

Liikerakennusten korttelialueet

KL Liikerakennusten korttelialue.

KLA Liike-, huoltoasema- ja asuinrakennusten korttelialue

Alueelle saa sijoittaa moottoriajoneuvojen huolto- ja korjaamotoimintaa palvelevia rakennuksia sekä kahvila- ja ravintolatiloja. Alueella sallitaan polttoaineiden jakelu. Pääasiallisten käyttötarkoitusten lisäksi alueella sallitaan asumiseen tarkoitettua kerrosalaa enintään 250 k-m² verran.

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueet

T Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.

TY Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

Autopaikkojen korttelialueet

LP Yleinen pysäköintialue.

5.2.2. Muut alueet

Virkistysalueet

VL Lähivirkistysalue.

VL-4 Lähivirkistysalue, jolla ei saa suorittaa sen luonnon tai maiseman kannalta arvokkaiden kohteiden luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.

VU Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.

VV Uimaranta-alue.

Loma- ja matkailualueet

RA Loma-asuntojen korttelialue.

RL-1 Leirintäalue, jonka osaa voi käyttää hautausmaan laajennusalueeksi. Alueelle saa rakentaa toimintaa varten tarpeellisia majoitus- ja huoltorakennuksia sekä asuntovaunu- ja matkailuautopaikkoja.

RM Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue.

Erityisalueet

ET Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.

ET-2 Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.

Alueelle saa sijoittaa kotimaisella kiinteällä polttoaineella toimivan lämpökeskuksen.

ET-4 Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue, jota saa käyttää varastotarkoituksiin ja jolle saa rakentaa myös varastorakennuksia.

EMT Mastoalue.

EH Hautausmaa-alue.

Maatalousalueet

M Maa- ja metsätalousalue.

MA-1 Maisemallisesti arvokas pelto/niittyalue. Alue on säilytettävä avoimena. Kyseessä on ainoa kylänraittiin rajautuva avoin niittyalue.

MY-3 Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne tulee säilyttää. Mahdollisten uudisrakennusten tulee olla olemassa olevien vanhojen rakennusten luonteeseen sopivia. Myös piha-alueen istutusten tulee olla alueen ominaispiirteisiin soveltuvia.

Vesialueet

LV Venesatama/Venevalkama.

LV-2 Venevalkama. Yksityinen alue, jolla on veneenpito-oikeus. Alueelle voidaan sijoittaa virkistystä ja veneilyä palvelevia rakenteita, kuten venetalaita, grillikatoksia yms.

Suojelumääräykset

- s-6 Maisemallisesti ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alue tulee säilyttää puustoisena maisemakuvan säilymistä varten.
- s-7 Suojeltava alueen osa. Alueella olevien rakennusten ja piha-alueiden kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliselta kannalta arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää. Uudisrakentamisen yhteydessä ja rakennusten julkisivukorjauksia tehtäessä tulee käyttää alueen ympäristön luonteeseen soveltuvia materiaaleja. Piha-alueiden istutusten tulee olla alueen ominaispiirteisiin soveltuvia.
- s-8 Suojeltava alueen osa, jolla olemassa oleva kiviaita ja luonnonmuistomerkki (Akka-kivi) tulee säilyttää.
- srk Kirkkolain (1054/1993) 14. luvun 5 §:n nojalla suojeltu kirkollinen rakennus. Rakennuksen korjaus- ja muutostöistä on pyydettyä Museoviraston lausunto. Rakennuksen suojelu käsittää myös sen kiinteän sisustuksen, siihen liittyvät maalaukset ja taideteokset sekä rakennuksen pihapiirin.
- sr-1 Suojeltava rakennus. Maankäyttö- ja rakennuslain 57 §: 2 momentin nojalla määrätään, että rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- ja muutostöitä, jotka turmelevat mm. julkisivujen rakennustaiteellista ja historiallista arvoa.

Tekninen huolto/ Energiahuolto

et Ohjeellinen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.

Kulkuyhteydet.

Yleisen tien alueet (LT). liittymäkohdat on osoitettu nuolimerkinnällä.

Katualueet. Liittymäkieltomerkinnällä rajoitetaan tonttiliittymien sijoitusta.

Kevyen liikenteen kadut ja reitit.

Ulkoilureitit.

Muut merkinnät

ajo Ajoyhteys.

am Maatilan talouskeskus.

eh Ohjeellinen hautausmaan laajennusalue.

p Pysäköimispaikka.

sa-1 Rakennusala, jolle saa sijoittaa saunarakennuksen ja/tai talousrakennuksen. Rakennukset tulee sovittaa maaston muotoon ja ympäröivään rakennuskantaan.

sm Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös.

t Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksen.

t-3 Erillisen enintään 30 k-m² suuruisen saunan rakennusala. Saunarakennuksen enimmäiskorkeus on 4 m ja harjansuunta pitää olla rannan suuntainen.

vk Ohjeellinen rakennusala, jolle saa sijoittaa leikkikentän ja siihen liittyviä rakennuksia ja rakenteita.

6 KAAVAN VAIKUTUKSET

6.1 Sosiaaliset ja yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavamutoksella ei ole merkittävää sosiaalista tai yhdyskuntataloudellista vaikutusta: suunnittelun lähtökohtana on pidetty olemassa olevan tilanteen mukaista maankäyttöä.

Kaavatalouden kannalta suunnittelualue on edullinen: kunnallistekniikan osalta suunnittelualue sijaitsee hyvällä paikalla olemassa olevaa rakennetta täydentäen ja uudet rakennukset voidaan liittää tiiviisti alueen kunnallisteknisiin verkostoihin.

6.2 Liikenteelliset vaikutukset

Kaavamutoksen liikenteelliset vaikutukset autoliikenteen osalta eivät ole merkittäviä kaavamutoksen pohjautuessa nykyiseen katu- ja tieverkkoon sekä liittymäjärjestelyihin.

6.3 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Kaavamuutos luo edellytykset rakennusinventoinneissa merkittäviksi rakennuksiksi määriteltujen rakennusten säilymiselle: rakennukset on merkitty suojelukohteiksi.

6.4 Vaikutukset luontoon ja maisemaan

Kaavamuutos ei ole aiheuttamassa kielteisiä vaikutuksia nykytilanteeseen verrattuna luonnon ja luonnonympäristön kannalta.

7 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Tavoitteen mukaan kaava on luonnoksena nähtävillä vuoden 2016 syksyllä. Kaavan hyväksyminen ajoittunee vuoteen 2017. Kaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman.

Äänekoskella 14.9.2016

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI - KAAVOITUSPALVELUT

Kaavoituspäällikkö

Olli Kinnunen

Suunnitteluavustaja

Sari Peura